

PROGRAMA DE L'ASSIGNATURA: INFORMACIO PERIODISTICA
ESPECIALITZADA (PERIODISME DE SOCIETAT)
NOM DE LA LLICENCIATURA: PERIODISME
CURS: 1995-1996
NOMBRE DE CREDITS. 10
TIPUS D'ASSIGNATURA: QUADRIMESTRAL (PLA 1992), 6è
QUADRIMESTRE
CODI: 20739
PROFESSORA RESPONSABLE: JOANA GALLEGO

OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA

Així com altres àrees temàtiques del periodisme especialitzat tenen un únic centre d'interès fàcilment definible, l'àrea de societat inclou una gran quantitat de subtemes que la converteixen en una macroespecialitat periodística molt diversa i variada.

Podríem dir que l'especialitat del periodisme de societat és la que dona un relleu més gran a les accions dels individus, tan col·lectivament com individualment. Aquest tipus de periodisme se centra en tot allò que fan i representen les persones i en les relacions que estableixen amb els altres, amb els organismes i amb les institucions. El periodisme de societat actua com un gran mirall on es poden veure reflectits els individus, tant en les seves accions individuals com en les col·lectives.

En aquesta assignatura intentarem aprofundir el concepte de periodisme de societat, analitzarem els diferents subtemes de què es compon i practicarem alhora les diverses fórmules periodístiques que s'hi poden aplicar.

AVALUACIO

L'avaluació serà continuada. Això vol dir que l'alumne serà avaluat tant pel seguiment dels debats que hi hagi a classe com per la realització de les diferents pràctiques i treballs que es proposin segons les necessitats del programa. Qualsevol altre tipus d'avaluació haurà de ser pactat prèviament amb la professora de l'assignatura.

Per a totes les persones que no aprovin el curs amb el sistema d'avaluació proposat, hi haurà la possibilitat de fer un examen final sobre els temes que configuren el programa.

PRACTIQUES

Les pràctiques estaran directament relacionades amb el desenvolupament del curs, i se centraran en l'anàlisi i la producció de textos diversos (reportatges, entrevistes, informes, cròniques, etc.), relacionats amb l'àrea de societat i apareguts en mitjans de comunicació diferents, preferentment en els escrits.

Signatura del director del Departament o coordinador de l'Àrea:

TEMARI

PRIMERA PART: PERIODISME ESPECIALITZAT I SOCIETAT ACTUAL

Tema 1. Concepte i definició del periodisme especialitzat

La informació periodística especialitzada en les societats avançades. Objectius i límits de l'especialització. Coneixement científic i coneixement vulgar. Diferents concepcions del periodisme especialitzat: interpretacions academicistes i professionalistes.

Tema 2. Nivells de comunicació especialitzada

Procés de transmissió de la informació especialitzada. Circulació horitzontal i vertical de la informació. Diferents nivells d'especialització. La formació contínua de l'especialista. Les cinc grans àrees especialitzades: política, economia, societat, cultura i esports.

Tema 3. Periodisme especialitzat o periodisme selectiu?

Noves demandes socials i nous mitjans. La segmentació de les audiències. Especialització i grups socials. Caràcter indefinit de la segmentació. La lluita per les audiències: de l'ètica al "tot s'hi val".

Tema 4. Periodisme i societat

Individu i societat. Accions individuals, col·lectives i mitjans de comunicació. Interès per les activitats dels altres. La divisió de l'espai social: àmbits públics i privats. Divisió sexual i informació. Diferents categories de classificació social.

SEGONA PART: PERIODISME DE SOCIETAT

Tema 5. Origen i definició del periodisme de societat

Concepte i característiques de l'àrea de societat. Dificultats per a definir aquesta àrea: el sistema de l'exclusió. Diferents àrees i subàrees incloses en les pàgines de societat. L'arbitrarietat en la seva classificació.

Tema 6. Periodisme de societat i societat civil

El concepte de societat civil. L'estat i la societat civil. Actors i escenaris en el periodisme de societat. Els diferents moviments socials i el periodisme de societat. Accions individuals i col·lectives.

Tema 7. L'àrea de societat a la premsa d'informació general diària

Els temes de l'àrea de societat: educació, medi ambient, ciència, medicina, noves tecnologies, tribunals, successos, urbanisme, religió, sanitat, consum, comunicació, oci, etc.

Diferents formes de classificació.

Tema 8. La secció de societat en la premsa d'informació general setmanal

Periodisme de societat en la premsa setmanal: hibridació de gèneres. Els gèneres periodístics predominants. La importància de la fotografia.

Tema 9. Derivacions temàtiques del periodisme de societat (I)

Els suplementes especials setmanals: orígens, evolució i situació actual. Suplementes genèrics i suplementes especialitzats. Focus temàtics més habituals: salut i qualitat de vida, ciència i tecnologia, medi ambient, educació.

Tema 10. Altres derivacions del periodisme de societat (II)

Els suplementes dominicals i la informació de societat. Orígens i evolució. Text i fotografia. Funcions i estratègies dels suplementes dominicals. Altres revistes d'orientació i divulgació. Gènere i comunicació.

Tema 11. Protagonistes i escenaris en l'àrea de societat

Coneguts i desconeguts en les pàgines de societat. Notícies dures i toves. Fets importants, anecdòtics i curiosos. Diferents usos socials de la informació de societat. Del receptor passiu al cercador de notícies.

Tema 12. Periodisme de societat en els diferents mitjans de comunicació

Periodisme de societat en la ràdio i la televisió. Fórmula genuïna del periodisme de societat en els mitjans audiovisuals: en magazín. De la informació de successos convencional al *reality show*. Informació de societat dins la informació general i programes especialitzats. Diferents programes i formats.

Tema 13. Les fonts en el periodisme de societat

Fonts documentals i fonts orals. Accés a les fonts: dificultats actuals. Els experts i els "espontanis". Fonts testimonials: el tracte amb els protagonistes

de la informació segons la seva vinculació amb el tema. Les fonts segons les subàrees específiques.

TERCERA PART: ALTRES MANIFESTACIONS DEL PERIODISME DE SOCIETAT

Tema 14. Gènere i mitjans de comunicació

Els magazins de moda, bellesa i llar. Origen i evolució de la revista femenina. Importància d'aquest tipus de revistes. Revistes d'informació i de serveis. Implicacions informatives i publicitàries.

Tema 15. Altres concepcions del periodisme de societat: el periodisme "mundà"

Del "periodisme de saló" als "ecos de societat". Orígens de la premsa del cor. Periodisme de saló del segle XIX. Evolució de la premsa del cor: veritat i versemblança.

Tema 16. La premsa del cor i la societat actual

Impacte social de la premsa del cor. Nous i vells temes. Penetració dels temes de la premsa del cor en altres mitjans de comunicació: diferències de tractament en premsa, ràdio i televisió.

BIBLIOGRAFIA

ABAURREA, A. "La premsa del color". *Capçalera*, núm. 24 (juliol-agost de 1991).

ANÀLISI, revista del Departament de Periodisme de la Facultat de Ciències de la Comunicació, núm. 15, dedicat al periodisme especialitzat.

ANNALS DE PERIODISME CATALÀ. "L'ètica de cada dia", Revista del Col·legi de Periodistes de Catalunya, núm. 22 (gener-juny de 1993).

CAPÇALERA. Revista del Col·legi de Periodistes de Catalunya. Dossiers dedicats al sensacionalisme (núm. 26 i 41) i a la violència i l'espectacle (núm. 45).

CAPÇALERA. "El paper de les confidències en el periodisme d'investigació", núm. 55 (octubre de 1994).

DIEZHANDINO, P. "La especialización en los medios impresos: evolución y perspectivas". *La prensa ante el cambio de siglo*. Bilbao: Ediciones Deusto, 1988.

FERNÁNDEZ DEL MORAL, J.; ESTEVE, F. *Fundamentos de la información periodística especializada*. Madrid: editorial Síntesis, 1993.

GALLEGO AYALA, J. "De ¡Hola! a Vogue: La penetració del capital internacional a la premsa femenina", Suplement de Comunicació, diari *AVUI*, (4 de gener de 1989).

GALLEGO AYALA, J. *Mujeres de papel, (De ¡Hola! a Vogue, estudio sobre la prensa femenina en la actualidad)*. Barcelona: editorial Icària, 1990.

- GALLEGO AYALA, J.; DEL RIO, O. *El sostre de vidre. Situació socioprofessional de les dones periodistes a Catalunya*. Institut Català de la Dona, Sèrie Dona i Societat. Barcelona, 1994.
- GALLEGO AYALA, J. "¡Hola! Mig segle d'una altra història d'Espanya". *Capçalera*, Revista del Col.legi de Periodistes de Catalunya, núm. 38 (gener 1993).
- GARCÍA, M.J. "Revistas, un mercado en equilibrio". *Periodistas.*, núm. 45 (juny de 1991).
- LÓPEZ, J. "El periodisme de moda, un culta a l'aparença". *Capçalera*, Revista del Col.legi de Periodistes de Catalunya, núm. 42 (maig de 1993).
- OLIVARES, R. "Revistas del corazón: todo para la mujer pero sin la mujer". *Mujeres*, núm. 6 (abril de 1985).
- PEÑAFIEL, J. *¡Hola! y el hijo de Sánchez. Historia de una revista amable*. Madrid: Ediciones Temas de Hoy, 1994.
- PIZARROSO, A. ; RIVERA, J. *Corazones de papel (Sensacionalismo y prensa del corazón en España)*. Barcelona: editorial Planeta, 1994.
- SAN ANDRÉS, M. T. "A corazón abierto", *Periodistas*, núm. 36 (setembre 1990): 6-16
- SANTA CRUZ, A.; ERAZO, V. *Compropolitán (el orden transnacional y su modelo femenino)*. Mèxic: ILET, editorial Nueva Imagen, 1980.
- SEGURA, I; SELVA, M. *Revistes de dones (1846-1935)*. Barcelona: Edhasa, 1984.
- SULLEROT, E. *La presse féminine*. París: Ed. Armand Colin, 1966.
- ROGADO, B. *Negocios del corazón. La trastienda de las exclusivas de los famosos*. Madrid: ed. Temas de Hoy, 1995.
- TUCHMAN, G. *i al . Hearth and Home: Images of women in the Mass Media*. Nova York: Oxford University Press, 1978.
- VVAA. "Pornoerotisme i mitjans de comunicació". *ANÀLISI*, del Departament de Teoria de la Comunicació, núm. 2 (1980).
- VVAA. "Estudio acerca de la prensa del corazón y sociedad". Premi Nacional de Periodisme Juan Mané y Flaquer, 8a convocatòria, Ajuntament de Torredembarra, 1977.